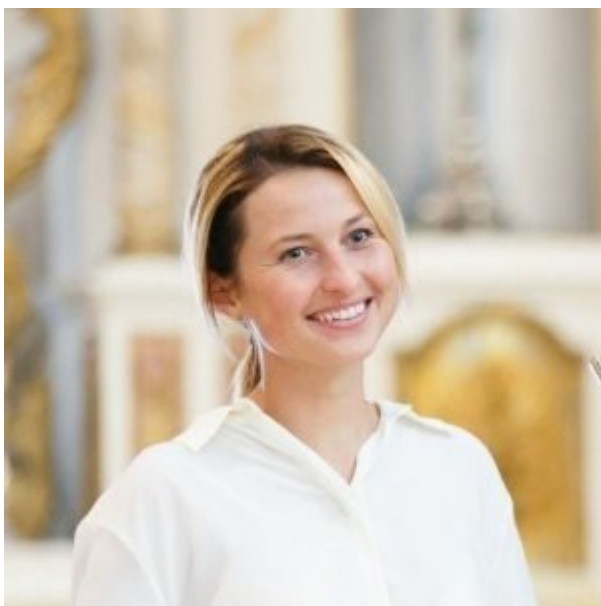

Rugpjūčio 21 d. 19.00 val. Troškūnų Švč. Trejybės bažnyčioje fortepijono rečitalį klasytojams dovanos pianistas Mantautas Katinas. Atlikėjas puikiai pažįstamas Prancūzijoje, Lietuvoje, Airijoje, Didžiojoje Britanijoje, Vokietijoje ir Šveicarijoje, baigęs studijas Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje bei Karališkojoje muzikos akademijoje Londone, tarptautinių konkursų laureatas. Prieš koncertą pianisto ir jo rečitalio organizatorės, DAIKC įkūrėjos Eglės Jasutytės - Mažintės pokalbis apie meno reikšmę ir nišinę pramogą - klasikinę muziką.

Mantautai, kas yra menas?

- Nežinau. Šiaip jau menas – išplaukusi sąvoka, ypač šiais laikais. Yra dešimtys meno sampratų. Ar bet kokia kūryba yra menas? Kas turi meninį išsilavinimą, galima manyti, kad jo kūryba jau menas arba netoli jo. Apmaudu, kai menu manoma esant bet kokią kūrybą. Pavyzdžiui, sako: „Ai, kuriu dokumentinį filmą, filmuojų, kaip žolė auga.“ Ar čia jau menas? Žmogui atrodo, kad menas, bet mums, menininkams, atrodo, kad menas yra sudėtingesnis procesas, tam reikia pasiruošimo, ilgo darbo, treniruočių, o muzikoje – muzikos klausymosi, kūrybos kančių, savęs tobulinimo. Manau, tokia yra menininkų pozicija. Bet būna ir taip, kad, sakykim, ir daugelis Pilies gatvės paveikslų priskiriami menui.

Tu galvoji, kad tai priklauso nuo žmogaus išsilavinimo ir suvokimo lygio ar nuo kažko daugiau? Kam vienam menas yra Tarkovskis, kitam menas yra muilo operos?

- Tas ir yra, kad čia labai išplaukę ir susimaišę dalykai. Mes va šnekam ir suprantam vienas kitą. Su kažkokiu kitu muziku, menininku šnekėtume – suprastume taip pat ar ne? O yra, kam menas ir koks nors spalvotas paveikslėlis, vaiko nupaišytas ar numegzta servetėlė. Ką,

čia ne menas? Kuo jis prastesnis už tavo muziką? Tai ir įrodyk! Aš nežinau, kaip įrodyti.

Man rodos, labai tinka ta frazė: ant ŠMC sienos parašyta „Kiekvienas yra menininkas, bet tik tikras menininkas tai žino“.

- Taip, bet šitaip negerai. Reikia, kad suprastų didžioji dalis. Štai čia mūsų tikslas ir turėtų būti. Kažką mes darome ne taip, kad visgi mes neįveikiame to kičo. Didžioji dalis popmuzikos irgi yra kičas ir mes, klasikinės kultūros atstovai, neįveikiame to. Ji laimi, yra užvaldžiusi absoliučią daugumą. O žmonės tikrai pajėgūs aukštesnį lygį suprasti. Buvo kultūrinis žurnalas „Pergalė“, Algimantas Baltakis labai ilgai buvo vyr. redaktorius. Tiražas buvo trisdešimt ar penkiasdešimt tūkstančių egzempliorių, fantastiškas leidinys. Daug tokių buvo žurnalų. Daugybė žmonių skaitė. Bet kažkas pasikeitė, ir dabar tiražas tokių leidinių penki šimtai, duok Dieve...

Mantautai, kaip manai, koku tikslu žiūrovai eina į klasikinės muzikos koncertus?

- Man atrodo, ateina papramogauti. Mes teikiame pramogą, malonumą. Gauti gerų emocijų, apmastytų. Bet iš principo mes teikiame pramogą, tik tokią, sakyčiau, rafinuotą.

Klasikinės muzikos koncertai labai prabangi pramoga, bet toli gražu nedaugelis nori prabangiai pramogauti, nors gyventi prabangiai nori daugelis. Keista tendencija...

- Egle, o tu ar nepastebi, kad klasikinė muzika vis labiau tolsta? Daug jaunų žmonių pažįstu, ir jei jie nebaigę muzikos mokyklos, išvis jokio supratimo neturi. Ir išsilavinę šiaip jau, savo srity apsiskaitę. Dar gerai, jei Beethovoną žino, Mozartą. Rachmaninovą tai jau tik retas žino. O išsilavinę savo srity žmonės.

Pastebiu. Tu kaip muzikantas gal geriau galėtum pakomentuoti, kam klasikinė muzika žmogui reikalinga, ką ji keičia?

- Istorijoje nieko lyg ir nekeičia. Sakykim, karai, baisybės visokios buvo. Bet prieš tai viskas buvo jau sukurta, tie genijai buvo viską jau parašę. Na, o dabar vyrauja popmuzika. Klasikinė muzika jau nišinė, drįstu sakyti. Kaip sakoma, alternatyvi.

Panašu, kad taip. Kaip [nišiniai kvepalai](#), taip klasikinė muzika. Tik nišiniai kvepalai labai vertinami ir labai brangūs. Bet klasikinė muzika gal ne visai taip įvertinta, kaip galėtų būti?

- Turbūt. Didžiausi protai, talentai kūrė tą muziką. Anksčiau tai buvo aukščiausias lygis.

Mozartas, Vivaldis, galima sakyti, buvo savo laikų popsas. Visi juos klausė, bet kai atsirado garso aparatūra, pradėjo viskas keistis ir primityvėti. Su vienu kolega kalbėjau neseniai, kad yra tyrimas padarytas, jog nuo šešiasdešimtųjų populiarioji muzika visą laiką primityvėjo, paprastėjo, darėsi labiau pasikartojanti, nebėra uždainio ir priedainio, yra vienas motyvas, kuris visą tą dainą ir „veža“. Viskas primityvėja... Klausytojai prie to įpranta, ir dingsta žmonių noras sudėtingesnes struktūras apdoroti.

Ką tomis sudėtingesnėmis struktūromis transliuoji tu savo koncertuose?

– Nieko. Transliuoja kompozitorius. O man svarbiausia jam netrukdyti.

Šį šeštadienį Troškūnų Švč. Trejybės bažnyčioje tavo rečitalyje skambės L. van Beethoveno, F. Liszto, N. Metnerio kūriniai. Išties verta dėmesio programa!

– Sakyčiau, centrinis kūrinys būtų N. Metnerio *Sonata-prisiminimas*. Kaip ir čia, taip ir Beethoveno 17-ojoje sonatoje, Schuberto *Ekspromte*, Liszto *Ispaniškojoje rapsodijoje* vyrauja lyrinis ir dramatinis pradai, tarp kurių vyksta nuolatinė kova, ginčas. Tai programos jungtis, nors kiekvienas kūrinys yra visiškai skirtingas ir unikalus savo forma ir jos išraiška. Ką jais norėjo pasakyti kompozitoriai, kiekvienas išgirsta skirtingai.

Kiekvienam žmogui kūrinys skirtingai suvokiamas pagal jo tuometinę būseną ir besiklausydamas jis gauna tokį rezultatą, su koku vidiniu nusiteikimu ateina į koncertą.

– Tikrai taip, joku būdu nereikia primesti. Muzika tuo ir yra, ko gero, pats abstrakčiausias menas, nes nėra kalbos, teksto, čia viskas yra garsais išreikšta. Kažkokie simboliai gali būti. Vieša paslaptis, kad tarp atlikėjų ir muzikologų yra tam tikrų nesutarimų. Muzikologai bando muziką analizuoti ir aprašyti žodžiais, bet to nei išsamiai, nei iki galo padaryti neįmanoma. Tačiau labai svarbu kalbėti apie kompozitorių gyvenimus, muzikos istoriją, atlikimo problemas, ką ilgą laiką darė Viktoras Gerulaitis. Jo švietėjiškų laidų labai pasigendu.

Karantino metu turėjai koncertinę pertrauką, o kokie dabar artimiausi tavo koncertiniai planai?

– Dabar ruošiuosi su fleitininku Justinu Mačiu groti labai gerą programą. Pagrindinis kūrinys – Schuberto *Introdukcija ir variacijos*. Genialiai parašytas kūrinys. Tiek fleitos, tiek fortepijono partija labai virtuiziška. Su dideliu džiaugsmu ją mokiausi.

Kur ir kada su Justinu planuojate pirmąjį pasirodymą su šia programa?

- Tebevyksta koncertinio turo planavimas. Labai šaunu būtų su programa užsukti ir į Troškūnus. Dabar ten skambinsiu rečitalį šeštadienį, Justinas šiuo metu ten irgi savo fleitininkų stovyklą organizuoja. Tai daugelio jau ne vieną dešimtmetį pažįstama ir mėgstama kultūrinių renginių vieta.

Puiku! Buvo gera pasikalbėti ir bus tikra dovana išgirsti tavo fortepijono rečitalį rugpjūčio 21 d. Troškūnų Švč. Trejybės bažnyčioje. O visiems skaitantiems mūsų pokalbį, perduodu žinutę, kad į koncertą įėjimas laisvas. Šį šeštadienį laukiami visi, neabejingi prabangioms pramogoms!

